

מדת בדת

שיעור חזק חיוני בדרך קצרה

לע"נ הגה"ח ר' צבי זאב(הערש
ואלף) בן ר' יוסף פרידמן זצ"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 221 פרשת האזינו תשע"ז

בבא מציעא יח-כד

בגלל טביעות עינו וזה יועיל רק בת"ח ולא יועיל בסתם אדם מהעולם.

משמע בברייתא לעיל שכשהבעל מודה יחזיר לאשה ולא חששו שכתב לתת בניסן והוא נתן בפועל רק בתשרי ובינתיים הבעל מוכר פירות מניסן עד תשרי והיא תוציא את הגט שכתוב בו ניסן ויוציאו מלקוחות של כדין, ולמ"ד שמי שנתן עיניו לגרש אשתו אינו אוכל פירות זה מובן אך למ"ד שיש לבעל פירות עד שעת נתינה זה קשה, ויש לומר שכשהיא באה לטרוף מלקוחות אומרים לה הביאי ראיה מתי הגיע הגט לידך, אך קשה שבשטרי חוב שיש בהם אחריות נכסים שכתוב שלא יחזיר והעמידו שמדובר שהחייב מודה וחששו שמא כתב ללוות בניסן ולא לזה עד תשרי ויבא לטרוף מלקוחות שלא כדין ולכאורה נאמר שיחזיר את השטר וכשיבא לטרוף יאמרו לו הבא ראיה מתי הגיע השטר לידך, ויש לומר שלגבי אשה שהלוקח תובע הוא אומר שב"ד החזירו לה את הגט כדי שלא תתעגן וכשהיא באה לטרוף הוא אומר שתביאי ראיה מתי הגיע לידה הגט אך בשטר חוב אומר הלוקח שאם רבנן החזירו לו את השטר כנראה שעמדו עליו שהשטר הגיע לפני שהוא קנה, וא"כ הוא טורף שלא כדין.

שנו בברייתא שאם מצא שטר שחרור בשוק אם הרב מודה יחזיר לעבד ואם אינו מודה לא יחזיר לא לעבד ולא לאדון ומשמע שכשהרב מודה מחזיר לעבד ולכאורה נחשוש שכתב לשחררו בניסן ובפועל שחרר בתשרי ובינתיים קנה העבד נכסים והרב מוכר אותם ואז מוציא העבד את השטר שחרור מניסן ומוציא מהלקוחות של כדין, וזה מובן למ"ד שזה זכות לעבד להשתחרר וכשכתבו לו את השטר עידי החתימה זכו לו כדעת אביי והוא טורף כדין, אך אם נאמר שזה חובה לעבד להשתחרר א"כ העדים לא זוכים לו וא"כ הוא טורף שלא כדין, ויש לומר שכשהוא בא לטרוף אומרים לו הבא ראיה מתי בא לידך השטר שחרור.

שנו בברייתא שדייתקי הוא לשון דה תהא למיקם ולהיות שאם מת נכסיו לפלוני במתנה בכל מה שכתוב בו מהיום ולאחר מיתה, ומשמע שרק אם כתוב מהיום ולאחר מיתה קונה ואם לא כתוב כך לא קונה, ואביי מבאר שמתני מתנת בריא מועילה כמתנת שכיב מרע לאחר מיתה כשכתוב בה מהיום ולאחר מיתה, ויש לדייק שרק אם לא אמר תנו לא נותנים ואם היה אמר תנו נותנים, ויש להקשות מברייתא שאם מצא דיותקאות אפותקאות ומתנות אף ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא לזה, ור' אבא בר ממל מבאר **עמוד ב** שרק במתנת שכיב מרע שיכול לחזור בו ממתנתו וגם אם אמר לתת לאחר הוא חוזר בו עכשיו ולכן נותנים באמר תנו וגם אם נתן במתנת בריא אין לו הפסד כיוון שהוא זוכה בשטרות האחרונים ואם הוא נותן במתנת שכיב מרע השני זוכה כי חזר בו מהראשון, והברייתא דברה בריא שלא מחזירים כיוון שאינו יכול לחזור בו ואומרים שהוא רוצה לחזור בו עכשיו והוא אומר לעצמו כיוון שאיני יכול לחזור אומר שהוא נתן לו ויחזירו לו את השטר וכיוון ששטרו קודם הוא יזכה ולכן לא מחזירים לו את השטר שאומרים לו שרצית לכתוב לו אך לא הבאת לו והבאת לאחר ואתה רוצה לחזור כך אם אכן לא נתת לאחר תכתוב לו שטר אחר ואין בזה הפסד לאף אחד שגם אם יביא מישהו שטר א"כ הוא קדם לזה, ורב זביד מקשה שגם במשנה וגם בברייתא כתוב דיותקאות, ורב זביד מבאר שכולם דברו בשכיב מרע והמשנה דברה בו עצמו שמועיל באמר תנו כי הוא יכול לחזור בו ואין בכך הפסד לאחר שכתב לו קודם ותמיד האחרון זוכה, אך הברייתא דברה בבנו שלא יחזיר שמא אביו כתב לאחר ונמלך ולא נתן לו ואחר מות האב הבן כתב לאחר ועכשיו הוא רוצה לחזור בו ממתנתו והוא אומר הרי אני לא יכול לחזור בי לכן אומר שאבי נתן לו ויתנו לו כתבו והוא יוציא מהאחר ואחלוק עמו, לכן אנו אומרים לו שאינו מקבל את הכתב שמא אביו רק כתב ונמלך מלתת לו ואתה נתת לאחר ואתה רוצה להוציא ממנו אלא אם האמת היא שאביך כתב לו כתוב אתה שטר חדש שגם

דף יח אם המשנה מדברת כשלא כתב לארוסה כתובה א"כ מדוע כתוב שגובה את הכל שתגבה רק מנה או מאתיים, אלא יש להוכיח מדברי רב חייא בר אמי שאדם לא נעשה אונן לאשתו ארוסה וכן כהן אינו מיטמא לה והיא לא אוננת ומיטמאה לו ואם מתה אינו יורשה ואם הוא מת היא גובה כתובתה, אך יש לדחות שמדובר באופן שכתב לה ואין לומר שא"כ מה החידוש שיש חידוש שאם היא מתה אינו יורשה, ואביי חזר בו בגוף המשנה שאם נאמר שמדובר במקום שלא כותבים כתובה והגט הוא הכתובה והרי בגט לא כתוב מנה או מאתיים, ואין לומר שכיוון שתקנו רבנן לגבות בו זה כאילו כתוב בו שא"כ יטען פרעתי, ואין לומר שאומרים לו אם פרעת היה לך לקרוע שהאשה לא תתן לו כי היא צריכה להנשא בו, ואין לומר שיקרענו ויכתוב שטר חדש שלא קרענו את הגט מחמת שהוא פסול אלא כדי שלא יגבו בו שוב, ויש לדחות שלא תמיד גובים רק בב"ד.

משנה אם מצא גיטי נשים ושחרורי עבדים ודייתקי מתנה ושוכרים לא יחזיר שיתכן שהיו כתובים ונמלך עליהם שלא לתנם. **גמרא** משמע שחששו שנמלך ואם אמר להדיא תנו כן יתנו אף אחר זמן מרובה, ויש להקשות ששנינו שהמביא גט ואבד ממנו אם מצאו מיד הוא כשר ואם לא הוא פסול, ורבה תירץ שאם השיירות מצויות חששו שנפל מאחר ואם אין השיירות מצויות לא חששו, וגם בשיירות מצויות חששו רק באופן שהוחזקו שני יוסף בן שמעון בעיר אחת, שאם לא כן יהיה קשה בדברי רבה מהגט שנמצא בב"ד של רב הונא שהיה כתוב בו בשוירי מתא שעל רכיס הנהר, ואמר רב הונא שיש לחשוש **עמוד ב** לשני מקומות ששם שוירי ורב חסדא אמר לרבה שיעיין בדבר שבערב רב הונא ישאל אותו ויצא רבה חיפש ומצא ששנינו שמצא מעשה ב"ד יחזיר והרי הב"ד של רב הונא הוא מקום ששיירות מצויות שם ובכ"ז פשט רבה שיחזיר א"כ רואים שרק בהוחזקו שני יוסף בן שמעון חששו שנפל לאחר, ורבה עצמו פסק כשמועתו בגט שנמצא בבית הפשתן בפומבדיתא יש אומרים שזה היה במקום שמוכרים פשתן ולא הוחזקו ומצויות שם שיירות, ויש אומרים שזה היה במקום ששורים פשתן ואף שלא הוחזקו ולא מצוים שם שיירות.

ר' זירא שאל ממשנה על הברייתא ותירץ ששנינו שהמביא גט ואבד לו ומצאו לאלתר כשר ואם לא פסול ובברייתא שנינו שאם מצא גט אשה בשוק אם הבעל מודה יחזיר לאשה ואם אינו מודה לא יחזיר לא לאיש ולא לאשה וכתוב שכשהוא מודה יחזיר אף אחר זמן מרובה, ור' זירא תירץ שאם שיירות מצויות לא יחזיר וכשאין שיירות מצויות יחזיר, יש אומרים שמדובר שהוחזקו שני יוסף בן שמעון ואז לא מחזיר וכרבה יש אומרים שגם בלא הוחזקו לא יחזיר ולא כרבה, ומה שרבה לא ביאר כר' זירא שעדיף לו להקשות מהמשנה ור' זירא לא אמר כרבה שהרי לא כתוב שאם אמר תנו נותנים גם בעבר זמן אולי הכוונה שנותנים רק לאלתר, ולפי הצד שר' זירא דיבר בשיירות מצויות כשלא הוחזקו והוא חלק על רבה ומחלוקתם היא שרבה סובר שכתוב שמעשה ב"ד יחזיר שנמצא בב"ד וזה מקום ששיירות מצויות וא"כ רק בהוחזקו לא יחזיר ואם לא הוחזקו יחזיר, ור' זירא אומר שלא כתוב שהמעשה ב"ד נמצא בב"ד אלא כתוב שמצא מעשה ב"ד יחזיר ורק כשנמצא חוץ לב"ד.

ר' ירמיה מבאר שמדובר שהעדים אומרים שמעולם לא חתמנו אלא על גט אחד של יוסף בן שמעון והחידוש הוא שלא חוששים שקרה שהשם של המגרש כשמו וכן שם העדים שוים.

רב אשי מבאר שיחזיר גט רק באופן שאומר נקב יש בצד אות פלוני ונקב בעלמא אינו סימן שרב אשי הסתפק אם סימנים מועילים מדאורייתא או רק מדרבנן.

דף יט לרבה בר בר חנה נאבד גט בביתה"ד ואמר שיש לו בו סימנים או טביעות עין והחזירוהו לו אך הוא לא ידע אם החזירו בגלל הסימנים והם סברו שזה מועיל מדאורייתא או שהחזירו

אם נאמר שכתבת לאחר הוא לא יפסיד כיוון שהשטר שלו ממך קדם.

שנו בברייתא שאם מצא שובר אם האשה מודה יחזיר לבעל ואם אינה מודה לא יחזיר לא לזה ולא ומשמע שכשהאשה מודה יחזיר לבעל ולכאורה נחשוש שמא כתבה לתת בניסן ונתן בתשרי והיא מכרה את כתובתה בטובת הנאה מניסן עד תשרי והוא יוצא את השובר שכתוב בו ניסן והוא יוציא מהלקוחות שלא כדין,

דף כ רבא מוכיח מכאן כדברי שמואל שהמוכר שטר חוב לחבירו וחזר ומחלו מחול וגם היורש יכול למחול, ואביי דוחה שגם אם לא מועיל מחילה ניתן לומר שמדובר שהשטר כתובה יוצא מתחת ידה ורבא אומר שאם חוששים לכתובה נחשוש לשתי כתובות ואביי אומר שאין לחשוש שכתבו ב' כתובות, ועוד שהולכים למפרע אחר זמן השובר ואז הוא טורף ואביי לשיטתו שעדיין בחתומיו זכין לו.

משנה אם מצא אגרות שומא של ב"ד ואגרות מזון שהתחייב לזון את בת אשתו, ושטרי חליצה ומיאונין ושטרי בירורין וכל מעשה ב"ד יחזיר, אם מצא בחפיסה או דלוסקמא תכריך או אגודה של שטרות יחזיר, ואגודת שטרות הכוונה שיש ג' שטרות קשורים זה בזה ורשב"ג אומר שאם אחד לזה משלושה יחזיר ללזה ואם שלושה לזו מאחד יחזיר למלוה, אם מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה טיבו אם הוא מהלוה או מהמלוה יהיה מונח עד שיבא אליהו ואם יש עמם סמפונות יעשה מה שכתוב בהם. **גמרא** בבבלי ביארו שטרי בירורין שטר טענות ור' ירמיה מבאר שטר של זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד.

גט אחד נמצא בב"ד של רב הונא והיה כתוב בו בעיר שוירי שעל רכיס הנהר, ואמר רב הונא **עמוד ב** שיש לחשוש לשני מקומות ששמם שוירי ורב חסדא אמר לרבה שיעיין בדבר שבערב רב הונא ישאל אותו על כך, ורבה עיין ומצא ששנינו שכל מעשה ב"ד יחזיר, ואמר רב עמרם לרבה איך אתה פושט איסור מממון אמר לו משועמם הרי שנינו שטרי חליצה ומיאונין, והעמוד של ביהמ"ד של רב נשבר וכל אחד מהם אמר שהוא נשבר בגלל עלבוננו.

רבה בר בר חנה מבאר שחפיסה הוא חמת קטנה, ורבה בר שמואל מבאר שדלוסקמא הוא ארגז של הזקנים.

שנו בברייתא שתכריך שטרות הוא ג' שטרות כרוכים זה בזה ואגודת שטרות הם ג' שטרות קשורים זה בזה, ולכאורה יש להוכיח מכאן שקשר הוא סימן, ויש לדחות שר' חייא שנה שהיו ג' שטרות כרוכים זה בזה, אך לפ"ז זה כמו תכריך, יש לומר שבתכריך כל אחד כרוך בראש חבירו ואילו אגודה הם נמצאים כרוכים יחד, ולכאורה אם מכריז מנין שטרות א"כ מספיק גם ב' שטרות, יש לומר כמו שאמר רבינא שמכריז מטבע מצאתי כך יכריז כאן שטרות מצאתי.

רשב"ג אומר שאם אחד לזה מג' יחזיר ללזה שאין לומר שזה נפל מהמלוים שאיך התקבצו שלשתם יחד, אך לכאורה יתכן שהלכו לקיימם, ויש לומר שהשטרות מקויימים ואין לחשוש שנפלו מיד הסופר שאנשים לא משהים שטר מקוים אצל הסופר.

שלושה שלוו מאחד יחזיר למלוה שאין לומר שנפלו מהלווים שקשה לומר שהתקבצו יחד, ואין לומר שהלכו לכתבם שמדובר שהם כתובים ע"ג סופרים, ואין לומר שהלכו לקיימם שהמלוה מקיים שטרות ולא הלווה.

רב ירמיה בר אבא אומר בשם רב שאם יוצא סימפון מתחת יד המלוה אף שכתוב בכתב ידו הוא כמשחק ופסול ולא רק כשהוא כתוב בכתב הסופר שיתכן שקרה והסופר כתבו אלא גם אם כתוב בכתב ידו פסול שהוא חושב שמא יבא לפרוע בבין השמשות שיפרע לי ואם לא אכתוב לו שובר הוא לא יתן לי את הכסף ולכן אכתוב לו שובר מוכן, ויש להקשות שבמשנה שנינו שאם יש סימפונות יעשה מה שבסימפונות, ויש לומר שבמשנה מדובר כדברי רב ספרא שנמצא בין שטרות קרועים, ויש להוכיח מברייתא שאם נמצא לאחד בין שטרותיו ששטרו של יוסף בן שמעון פרוע ויש שני אנשים ששמם כך שטרות שניהם פרועים, ויש לבאר כדברי רב ספרא שנמצאו בין שטרות קרועים, ויש להקשות ששנינו שאם נשבעו היתומים שלא פקדנו אבא ושלא אמר לנו ולא מצאנו בין שטרותיו ששטר זה פרוע משמע שאם מצאו שובר סומכים עליו, ורב ספרא מבאר שהוא נמצא בין שטרות קרועים, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם יש סימפון עם

עדים יקיימוהו בחותמיו אף שהמלוה טוען שהוא פסול, ויש לבאר שהכוונה יתקיים מהחותמים בו,

דף כא ששואלים את העדים אם הוא אכן פרוע, ויש להוכיח שכתוב בברייתא שאם יש סימפון עם עדים הוא כשר, ויש לומר שמדובר בעידי קיום וכך מסתבר שכתוב בסיפא שאם אין עליו עדים הוא פסול ואם אין עדים כלל ברור שהוא פסול, אלא הכוונה שאין עידי קיום.

שנינו שאם אין עדים על הסימפון והוא יוצא מתחת ידי שלישי או שהוא יוצא מתחת חיתום שטרות כשר וביוצא מתחת שלישי המלוה האמין לשלישי וכשהוא יוצא אחר חיתום שטרות הסיבה היא שאם לא היה פרוע לא היה מרע את השטר.

פרק אלו מציאות

משנה יש מציאות שהם שלו ויש שחייב להכריז, אלו המציאות שהם שלו: אם מצא פירות מפוזרים או מעות מפוזרות או כריכות ברה"ר ועגולי דבילה ככרות של נחתום ומחרוזות של דגים וחתיכות בשר וגזי צמר שלקוחות ממדינתם ואניצי פשתן ולשונות של ארגמן ולר"מ הרי אלו שלו, ולר' יהודה בכלי שיש בו שינוי חייב להכריז כגון שמצא עיגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות, ור"ש בן אלעזר אומר שכל כלי אנפריא לא חייב להכריז.

גמרא ר' יצחק מבאר פירות מפוזרים הכוונה שהיה שיעור קב מפוזר בד' אמות, ויש להתבונן שאם זה היה דרך נפילה גם יותר מקב זה שלו ואם זה דרך הינוח גם פחות מקב זה לא פיזור, ויש לומר שמדובר במקום איסוף הגרנות ואם היה שיעור קב מפוזר בד' אמות שיש טירחה רבה הוא אינו חוזר על זה ומפקיר את זה, אך פחות מד' אמות אדם טורח ולוקח ואינו מפקיר.

ר' ירמיה מסתפק כשהיה חצי קב בב' אמות אם הסיבה בקב בד' אמות שיש טירחה רבה לכן זה שלו וא"כ בב' אמות יש פחות טירחה או שעל קב חשוב לו לטרוח בפחות מד' אמות אך חצי קב אינו חשוב לו לטרוח וא"כ הוא מפקיר, ועוד יש להסתפק במצא ב' קבים בח' אמות האם הטעם בקב בד' אמות שהוא מפקיר שזה טירחה רבה וכ"ש בב' קבים בח' אמות הטירחא רבה יותר והוא יפקיר, או שעל קב לא חשוב לו לטרוח בד' אמות אך ב' קבים בח' אמות שזה חשוב לו אינו מפקיר, ועוד יש להסתפק בקב שומשומים בד' אמות שהם חשובים ואינו מפקירם או שהטעם הוא מחמת הטירחא ובשומשמים הטירחא רבה יותר, עוד יש להסתפק בקב תמרים או רימונים בד' אמות, שהטעם בקב תבואה בד' אמות שזה לא חשוב וא"כ הוא הדין בתמרים ורימונים, או שהטעם הוא מצד ריבוי הטירחא ובתמרים ורימונים אין טירחה וא"כ אינו מפקירם, ונשאר בתיקון.

עמוד ב לאביי יאוש שלא מדעת אינו יאוש ולרבא הוא יאוש, ובדבר שיש בו סימן לא נחלקו שודאי אין בו יאוש ואף ששמענו שהתיאש אינו יאוש מכיוון שהגיע ליד המוצא באיסור שהרי המאבד לא מתיאש כשנודע לו שנפל ממנו שהוא אומר שיש לו סימן בדבר ויתן סימן ויטול, ואם אבד בזוטו של ים או שלוליתו של נהר אף שיש בו סימן התורה היתרתו כדלקמן, ונחלקו בדבר שאין בו סימן שלאביי אינו יאוש שהרי אינו יודע שנפל ממנו ורבא סובר שכיוון שכשידע שנפל ממנו הוא יתיאש ממילא היאוש חל מתחילה.

יש להוכיח מדברי המשנה שהמוצא פירות מפוזרים הם שלו אף שעדיין אינו יודע שנפל ממנו ויש לדחות שמדובר כדברי מר עוקבא בר חמא במקום איסוף הגרנות וזה אבידה מדעת, לכאורה יש להוכיח מדברי המשנה שהמוצא מעות מפוזרות הם שלו אך שעדיין לא ידע שנפלו ממנו, ויש לדחות כדברי ר' יצחק שהוא ידע מיד כיוון שאדם עשוי למשמש בכיסו כל שעה ושעה, ויש להוכיח מעיגולי דבילה וככרות של נחתום שהם שלו אף שלא ידע שנפלו ממנו ויש לדחות שכיון שהם כבדים ידע מיד בנפילתם, ויש להוכיח מלשונות של ארגמן שהם של המוצא אף שלא ידע המאבד שנאבדו, ויש לומר שכיום שהם חשובים הוא ממשמש בהם והוא יודע בנפילתם.

יש להוכיח מברייתא שאם מצא מעות בבתי כנסיות ובתי מדרשות ובכל מקום שרבים מצויים הם שלו שהבעלים מתיאשים מהם אף שלא ידע שנפלו, ויש לומר כדברי ר' יצחק שאדם עשוי למשמש בכיסו כל שעה, ולכאורה יש להוכיח מהמשנה שממתי מותר כל אדם בלקט משילכו הנמושות וביאר ר' יוחנן שהכוונה לזקנים שהולכים על משענתם, ור"ל ביאר שהכוונה למלקטים אחר מלקטים, ולכאורה אמנם העניים כאן התיאשו אך העניים

בכל מקום עדיין לא התיאשו, ויש לומר שעניים שבמקומות אחרים ממילא התיאשו שהם חושבים שעניי המקום כבר לקטו, לכאורה יש להוכיח ממצא קציעות בדרך אף בצד שדה קציעות וכן אם מצא תאנים תחת תאנה הנוטה בדרך מותרות משום גזל ופטורות ממעשר ובזיתים וחרובים אסור, ואמנם לא קשה על אביו מהרישא שבקציעות הוא ממשמש בהם מחמת חשיבותם, וכן הוא יודע שהתאנה משירה פירותיה, אך קשה לרוב מדוע בזיתים וחרובים אסור, ור' אבהו מבאר שזית שונה כיוון שחזותו מוכיחה ממי נפל שידועים שמקום של איש הוא שלו, אך קשה מתאנה שידועים ממי נפלה, ורב פפא מבאר שהתאנה נמאסת עם נפילתה.

יש להוכיח שיש ברייתא שגנב וגזלן שנטלו מזה ונתנו לזה, דף כב וכן ירדן שנטל מזה ונתן לזה מה שנטל נטל ומה שנתן נתן ואמנם בגזלן או ירדן הבעלים רואה ומתיאש אך בגנב הבעלים לא ראה שיתיאש מזה, ורב פפא מבאר שמדובר בלסטים מזוין שדינו כגנב אך לפ"ז הוא ממש כגזלן, ויש לומר שנקטו שני צורות של גזלן.

יש להוכיח מברייתא שאם שטף הנהר את קורתיו או עציו או אבניו ונתנם בשדה חבירו הם שלו מפני שהבעלים התיאשו מהם, ומשמע שלולא שידוע שהתיאשו אין יאוש, ויש לומר שמדובר שיכול להציל, אך קשה שכתוב בסיפא שאם הבעלים מרדפים אחריהם חייב להחזיר ואם הם יכולים להציל מה ההבדל אם הם רודפים או לא, ויש לומר שהם יכולים להציל רק ע"י הדחק ואם הם רודפים מוכח שלא התיאשו אך אם אינם רודפים א"כ מוכח שהתיאשו.

יש להוכיח שכתוב כיצד אמרו שתורם שלא מדעת חל תרומתו כגון שירד לשדה חבירו ולקטו ותורם שלא ברשות אם הוא חושש לגזל לא חל תרומתו ואם אינו חושש לגזל חל התרומה, והוא יודע על זה שאם בעה"ב אומר לו כלך אצל יפות מהם ומצא יפות מהם חלה תרומתו ואם לא מצא יפות מהם לא חלה תרומתו ואם לקטו הבעלים והוסיפו על מה שתורם בכל מקרה תרומתו תרומה, ולכאורה כשנמצאו יפות מדוע חלה תרומתו הרי בשעה שתרם לא ידע בעה"ב מכך, ורובא ביאר לדעת אביו שמדובר שבעה"ב עשאו שליח, וכך מסתבר שאם לא כן איך חלה תרומתו הרי כתוב תרימו גם אתם ולומדים שכמו שאתם לדעתכם כך שלוחכם לדעתכם אלא מוכח שעשאו שליח ואמר לו תרום אך לא אמר לו תרום מאלו ובסתמא בעה"ב תורם בינונית והוא תרום מהיפות ורובא בעה"ב ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהם חלה תרומתו ואם לא אין תרומתו תרומה.

אמימר ומר זוטרא ורב אשי היו בבוסתנו של מרי בר איסק ואריסו הביא תמרים ורימונים והביא לפנייהם ואמימר ורב אשי אכלו ומר זוטרא לא אכל, ובינתיים בא מרי בר איסק ומצאם ואמר לאריסו מדוע לא הבאת להם מהיפות יותר אמרו אמימר ורב אשי למר זוטרא עכשיו מדוע אינך אוכל והרי שנינו אם נמצאו יפות מהם תרומתו תרומה, אמר מר זוטרא שרובא אמר שלא אמרו כלך אצל יפות אלא רק לענין תרומה שזה מצוה ונח לו לבעה"ב לתרום מהיפות, אך כאן מרי אמר כך משום הבושה.

יש להוכיח מהברייתא שאם יש טל על הפירות ובעה"ב שמח הרי הם כבי יותן ואם נגבו אף ששמח בעה"ב עמוד ב אינם כבי יותן ולא הוכשרו משמע שלא אומרים שהתגלה שעכשיו נח לו גם קודם היה נוח לו, יש לומר שלגבי הכשר לומדים מכי יתן עד שיתן, וברישא הוכשרו כדברי רב פפא שכתוב בפסוק כי יתן בחיריק וקוראים כי יותן בקובוץ ולומדים מכך שכי יותן זה רק באופן שזה לדעת כמו כי יתן.

יש להוכיח מדברי ר' יוחנן בשם ר"ש בן יהוצדק שמנין שאם נהר שטף אבידה היא מותרת שכתוב וכן תעשה לחמורו וכן תעשה לשמלתו וכן תעשה לכל אבידת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאת, שדוקא כשהיא אבודה ממנו ומצויה לכל אדם להוציא שטפה נהר שהיא אבודה ממנו ומכל אדם, ויש ללמוד שהאיסור כמו ההיתר שאם ההיתר הוא בין יש בו סימן בין אין בו סימן כך האיסור הוא בין עם סימן בין בלי סימן וזה תיובתא על רבא והלכה כאביו ביע"ל קג"ם, ורב אחא בר רבא הקשה שאם דחו את דברי רבא א"כ איך מתירים תמרים שנפלו ע"י הרוח אמר רב אשי שמאחר שיש שקצים ורמשים שאוכלים אותם א"כ מתחילה מתיאש מהם הבעלים, והקשה רב אחא איך מותר לקחת משדה יתומים שאינם בני מחילה אמר רב אשי שלא מחזיקים שיש קרקע של יתומים

בבקעה, ואכן באופן שידוע שיש קרקע של יתומים בבקעה זה אסור, וכן באופן שהדקלים מוקפים בגדר שאין שם שקצים ורמשים אין היתר שלא התיאשו מהם.

רבה אומר שבכריכות ברה"ר הם שלו אף שיש בהם סימן משמע שהוא סובר שסימן שעשוי להדרס אינו סימן, ורובא סובר שמדובר בלי סימן אך כשיש בהם סימן חייב להכריז משמע שרובא סובר שסימן שעשוי להדרס נחשב סימן, ויש ששנו את מחלוקת רבה ורובא בפני עצמה שלרבה סימן העשוי להדרס אינו סימן ולרובא הוא נחשב סימן, ויש להביא ראיה מהמשנה שכתוב כריכות ברה"ר הם שלו וברשות היחיד חייב להכריז ואם מדובר שאין בהם סימן מדוע ברשות היחיד חייב להכריז אלא שיש בהם סימן ובכ"ז ברה"ר הם שלו כי סימן שעשוי להדרס אינו סימן, ורובא יבאר שבאמת אין בהן סימן וברשות היחיד מכריז את מקומם, ורבה אומר שמקום אינו סימן וכן שנינו שנחלקו להדיא שלרבה מקום אינו סימן ולרובא מקום הוא סימן, ולכאורה יש להביא ראיה מהמשנה שכריכות ברה"ר הם שלו וברשות היחיד מכריז ובאלומות בין ברה"ר בין ברשות היחיד מכריז רבה יבאר שמדובר כשיש סימן וברה"ר הם שלו כי הסימן נדרס,

דף כג וברשות היחיד מכריז כי הסימן אינו נדרס שם ובאלומות בין ברה"ר בין ברה"ר מכריז שהם לא נדרסים מחמת גבהם, ורובא יבאר שאין סימן והסימן הוא מקום אלא שבכריכות ברה"ר כיוון שהם מתגלגלים אין סימן במקום אך ברה"ר שאינם מתגלגלים המקום הוא סימן ובאלומות אף ברה"ר יכריז שאינם מתגלגלים מחמת כבדם.

יש להביא ראיה מדברי המשנה שכרות של נחתום הן שלו ומשמע ששל בעה"ב מכריז והיינו שיש בהם סימן שאדם מכיר את הפת שלו ולכן ככרות של בעה"ב מכריז אף ברה"ר שסימן שעשוי להדרס נחשב סימן, ורבה יבאר שלא דורסים על פת כיוון שאין מעבירין על האוכלים ואף נכרים אינם דורכים עליהם שהם חוששים לכשפים, אך לכאורה נחשוש לבהמה וכלבים יש לומר שמדובר במקום שלא מצויים בהמה וכלבים.

לכאורה נחלקו בזה תנאים שר' יהודה אומר במשנה שכל דבר שיש בו שינוי חייב להכריז כיצד מצא עיגול ובתוכו חרס ככר ובתוכו מעות וא"כ ת"ק סובר שאינו סימן, ולכאורה נחלקו שלר' יהודה סימן שעשוי להדרס הוא סימן ולת"ק אינו סימן, ורב זביד דחה בשם רבא שאם נאמר שסימן העשוי להדרס אינו סימן ומעבירים על האוכלים א"כ מדוע בכרות של בעה"ב מכריז אלא ודאי כולם סוברים שסימן שעשוי להדרס הוא סימן ומעבירים על האוכלים ונחלקו שלת"ק סימן הבא מאליו אינו סימן ולר' יהודה הוא כן סימן, ורבה סובר שלכו"ע סימן העשוי להדרס אינו סימן ונחלקו שלת"ק סימן הבא מאליו אינו סימן ולר' יהודה הוא כן סימן, וללישנא בתרא לכו"ע סימן הבא מאליו הוא סימן וסימן העשוי להדרס אינו סימן ונחלקו שלת"ק זה סימן העשוי להדרס שמעבירים על האוכלים, ולר' יהודה לא מעבירים על האוכלים ורב זביד אמר בשם רבא שאם נאמר שלת"ק מעבירים על האוכלים א"כ מדוע בכרות של בעה"ב מכריז הרי מעבירים על האוכלים אלא ודאי שסימן שעשוי להדרס הוא סימן ומעבירים על האוכלים, ונחלקו שלת"ק סימן הבא מאליו אינו סימן ולר' יהודה הוא כן סימן, ורבה סובר שלכו"ע סימן העשוי להדרס אינו סימן ולא מעבירים על האוכלים ונחלקו שלת"ק סימן הבא מאליו אינו סימן ולר' יהודה הוא כן סימן.

רב זביד אומר שהכלל באבידה שאם אמר הבעלים וי לחסרון כיס הוא יאוש.

עוד אמר רב זביד בשם רבא שלהלכה כריכות ברה"ר הם שלו וברשות היחיד אם זה דרך נפילה הם שלו ואם זה דרך הינוח מכריז, ודוקא כשאין סימן אך אם יש סימן בין ברה"ר בין ברה"ר בין דרך הינוח בין דרך נפילה נוטל ומכריז.

עמוד ב יש להקשות מדוע המוצא מחרוזת של דגים הם שלו נאמר שהקשר הוא סימן יש לומר שמדובר בקשר של ציידים שכולם קושרים כך, אך קשה שנאמר שמנין הדגים הוא סימן ויש לומר שמדובר במנין שוה שכולם קושרים כמנין זה, ושאלו את רב ששת אם מנין הוא סימן ורב ששת הוכיח ששנינו שאם מצא כלי כסף ונחושט וגסטרוון של עופרת וכל כלי מתכות לא יחזיר עד שיתן אות או שיכוון משקלותיו, ואם משקל הוא סימן מדה ומנין הם גם סימן.

יש להקשות מדוע המוצא חתיכות של בשר זה שלו נאמר שהמשקל הוא סימן, ויש לומר שמדובר במשקל שוה, אך קשה שהחתיכה עצמה היא סימן של הצואר או הירך, כמו ששנינו שאם מצא חתיכות דגים ודג נשך חייב להכריז ואם מצא חביות של יין ושמן או תבואה וגרוגרות או זיתים הם שלו ויש לומר שמדובר שם שיש סימן בחיתוך, כמו שרבה בר רב הונא היה חותך בשר בג' קננות, וכן מדויק שכתוב חתיכה כמו דג נשך שיש סימן בחיתוך.

בברייתא כתוב שמצא חבית יין ושמן זה שלו וקשה שבמשנה שנינו שמצא כדי יין ושמן חייב להכריז, ור' זירא מבאר בשם רב שהמשנה מדברת ברשום וא"כ הברייתא דברה בפתוח, אך לכאורה זה פשוט שזה שלו שהרי זה אבידה מדעת ורב הושעיא מבאר בברייתא שמדובר במציף במגופה שאין בכך סימן, ואביי מבאר שגם בברייתא מדובר ברשום והמשנה דברה קודם שנפתחו האוצרות ולכן זה סימן והברייתא מדברת אחר פתיחת האוצרות שכולם עושים כך ולכן אינו סימן, וכן היה מקרה שרב יעקב בר אבא מצא חבית יין אחר שנפתחו האוצרות ואביי אמר לו קח לעצמך.

רב ביבי שאל את ר"נ אם מקום הוא סימן ור"נ הוכיח שכתוב בברייתא שאם מצא חביות יין שמן או תבואה זה שלו ואם נאמר שמקום הוא סימן שיכריז מקום, ורב זביד דוחה שמדובר שמצא בשפת הנהר שפרקו שם מהספינה ולפעמים שכחו שם, ורב מרי אמר מדוע אמרו שבשפת הנהר אינו סימן שאומרים למאבד כמו שקרה לך כך קרה לאחרים ואין זה שלך, וללישנא בתרא רב מרי אמר מדוע אמרו חז"ל שמקום אינו סימן מכיוון שאומרים למאבד כמו שאתה אבדת במקום זה כך קרה לאחרים.

אדם אחד מצא זפת ליד בית הברד ורב אמר לו קח לעצמך ורב ראה שהוא מהסס אמר לו רב תן מזה לבני חייא ולכאורה רב התיר שהוא סבר מקום אינו סימן ור' אבא דוחה שהיה יאוש בעלים שרב ראה שכבר גדלו בהם עשבים.

ר"ש בן אלעזר אמר שכלי אנפוריא אינו חייב להכריז ומבאר רב יהודה בשם שמואל שהכוונה לכלים חדשים שלא שבעתם העין, ולכאורה אם מדובר שיש בהם סימן מה החסרון שלא שבעתם העין ואם אין בהם סימן מה מועיל ששבעתם העין ויש לומר שמדובר שאין בהם סימן והנ"מ להחזיר לת"ח בטביעות העין שאם שבעתם העין א"כ הוא מכירם ומחזירים לו ואם לא שבעתם העין הוא לא מכירם ולא מחזירים לו, שרב יהודה אמר בשם שמואל שבג' דברים ת"ח משנים בדבריהם במסכת ממת ענווה במטה ממת צניעות,

דף כד באכסניא שלא יקפצו בני אדם שאינן מהוגנים, ואמר מר זוטרא שהנ"מ היא להחזיר לו אבידתו בטביעות עין שאם יודעים בו שאינו משנה אלא רק בג' דברים אלו מחזירים לו ואם הוא משנה גם בדברים נוספים לא מחזירים לו.

מר זוטרא החסיד היה אצל אכסניא שנגנב לו כוס של כסף וראה שתלמיד אחד נטל ידיו וניגב בכגודו של חברו, אמר מר זוטרא שא"כ תלמיד זה הוא הגנב שלא אכפת לו מממון חברו כפתו והודה.

ר"ש בן אלעזר מודה בכלים חדשים ששבעתן העין שחייב להכריז ואלו כלים שלא חייב להכריז כשלא שבעתם העין כדי מחטים וצנוריות ומחרוזות של קרדומות וכל אלו מותרים כשמצאם אחד אחד אך אם היו שנים שנים חייב להכריז.

בדים הם ענפי אילן ונקראו בדים שדבר שתולים בו דבר נקרא בד, כמו ששנינו לגבי ערבה שכשרה כשנשאר בה עלה אחד בבד אחד, וכן אמר ר"ש בן אלעזר שאם הציל מארי או מדוב או מנמר או ברדלס ומזוטו של ים או משלוליתו של נהר וכן המוצא בסרטיא ופלטאי גדולה ובכל מקום שרבים מצוים שם זה שלו שהבעלים מתיאשים מהם.

יש להסתפק אם ר"ש בן אלעזר התיר רק ברוב כנענים אך ברוב ישראל הוא יודה, או שהוא דיבר גם ברוב ישראל ואם נאמר שהוא דיבר גם ברוב ישראל האם חלקו חכמים עליו ואם נאמר שחלקו עליו האם רק ברוב ישראל או גם ברוב כנענים ואם נאמר שחלקו עליו ברוב כנענים האם הלכה כמותו ואם נאמר שהלכה כמותו האם רק ברוב כנענים או גם ברוב ישראל, לכאורה יש להוכיח ממוצא בבתי כנסיות ובתי מדרשות ובכל מקום שרבים מצויים שם הם שלו שהבעלים מתיאשים מהם ולכאורה זה כדעת ר"ש בן אלעזר שהתיר ברכים מצויים א"כ הוא התיר גם ברוב

ישראל, ויש לדחות ששם מדובר במפוזרים, אך יש לומר שבמפוזרים זה שלו גם באין רבים מצויים וא"כ מדובר בצרורים, אך יש לומר שמדובר בבתי כנסיות של כנענים, אך קשה מה שייך בתי מדרשות ויש לומר שמדובר בשל ישראל שיושבים בהם כנענים ולפ"ז גם בבתי כנסיות מדובר בשל ישראל שיושבים בהם כנענים, ויש להוכיח ממה ששנינו שאם מצא אבידה בעיר שרוב ישראל חייב להכריז וברוב כנענים אינו חייב, ולכאורה ר"ש בן אלעזר הוא הסובר שהולכים אחר רוב וא"כ הוא התיר רק ברוב כנענים, ויש לדחות שמשנה זו היא כרבנן אך א"כ יש לפשוט שרבנן מודים לר"ש בן אלעזר ברוב כנענים, אך יש לומר שזה כר"ש בן אלעזר ומה שברוב ישראל חייב להכריז מדובר בטמון, אך לכאורה בטמון איך הוא נטל הרי שנינו שאם מצא כלי כאשפה והוא מכוסה לא יגע בו ואם הוא מגולה יכריז, ויש לומר כדברי רב פפא שמדובר באשפה שאינה עשויה להתפנות ונמלך לפנותה ומצא בה את הכלים הללו, **עמוד ב** עוד יש לומר שהמשנה הזו כרבנן ולא כתוב שהם שלו אלא הכוונה אינו חייב להכריז ויניח וכשיבא ישראל ויתן סימן הוא יקבל אותו, לכאורה יש להוכיח מדברי רב אסי שאם מצא חבית יין בעיר ברובה כנענים מותרת משום מציאה ואסורה בהנאה ואם ישראל נתן בה סימן מותרת בשתיה למוצאה, ולכאורה זה כר"ש בן אלעזר וא"כ רואים שהוא התיר רק ברוב כנענים, ויש לדחות שר"ש בן אלעזר מתיר אף ברוב ישראל אך רב אסי סבר כמותו רק ברוב כנענים ולא ברוב ישראל,

יש להקשות בדברי רב אסי שאם אסורה בהנאה מה שייך לומר מותרת משום מציאה, ורב אסי אמר שהנ"מ שהקנקן מותר בשימוש.

אדם אחד מצא ד' זוז שצרוורים בסדין וזרוקים בנהר בירן ורב יהודה אמר לו שיכריז, ויש להקשות שבזוטו של ים נאמר שזה שלו, ויש לומר שבנהר בירן שיש בו מכשולים אינו מתיאש, אך קשה שיש שם רוב כנענים וא"כ יש להוכיח שרב יהודה לא סבר כר"ש בן אלעזר ברוב כנענים ויש לומר שנהר בירן הוא שונה שישראלים סוכרים וכורים אותו וא"כ יש לומר שכיוון שישראל הוא הסוכר את הנהר א"כ נפל מישראל והוא לא מתיאש כי הוא אומר שכיוון שישראל כורים אותו הם יכריזו.

רב יהודה הלך עם שמואל בשוק של הדיסא ושאל רב יהודה מה הדין אם מוצאים כאן ארנק אמר לו שמואל הרי אלו שלו, שאל אותו אם ישראל הביא סימן אמר לו חייב להחזיר שאל אותו שזה ב' דינים סותרים אמר שמואל שמחזיר רק לפני משורת הדין כמו שאביו של שמואל מצא חמורים במדבר והחזירם לבעליהם אחר י"ב חדש לפני משורת הדין.

רבא הלך אחר ר"נ בשוק של הרצענים ויש אומרים בשוק של רבנן ושאל את ר"נ מה הדין אם מצא כאן ארנק אמר ר"נ הרי אלו שלו, שאל אותו אם ישראל יביא סימן אמר לו הרי אלו שלו, שאל רבא והרי הוא צווח ואינו מתיאש אמר ר"נ שזה כאילו צוח על ביתו שנפל וספינתו שטבעה בים.

היה עוף דיו שלקח בשר מהשוק וזרקו בין הדקלים של בר מריון והובאה השאלה לאביי ואמר לו קח לעצמך שאל אותו והרי רוב ישראל הם א"כ משמע שהלכה כר"ש בן אלעזר גם ברוב ישראל, אמר אביי שכאן זה כזוטו של ים אך קשה שרב אמר שבשר שהתעלם מהעין אסור לאכלו יש לומר שמדובר בעומד ורואהו.

ר' חנינא מצא גדי שחוט בין טבריה לציפורי והתירוהו לו ואמר ר' אמי שהתירו לו מדין מציאה כר"ש בן אלעזר ומדין שחיטה כר' חנינא בן ר' יוסי הגלילי ששנינו שאם אבדו גדיי ותרנגוליו ומצאם שחוטים ר' יהודה אסר ור' חנינא בן ריה"ג התיר ואמר רבי שנראים דברי ר' יהודה במצא באשפה ודברי ר' חנינא כשמצא בבית, ולכאורה אם התירו לו מדין מציאה א"כ משמע שגם ברוב ישראל פוסקים כר"ש בן אלעזר ורבא דוחה שמדובר ברוב כנענים אך רוב השוחטים הם ישראל.

ר' אמי מצא פרגיות שחוטות בין טבריה לציפורי ובא לר' אסי ויש אומרים לר' יוחנן ויש אומרים שבא לביהמ"ד ואמרו לו קח לעצמך.

ר' יצחק נפחא מצא פקיעות של צמר טווי שעשו הציידים ובא לר' יוחנן ויש אומרים לביהמ"ד ואמרו לו קח לעצמך. **משנה** אלו חייב להכריז: אם מצא פירות בכלי או כלי כמו שהוא או שמצא מעות בכיס או כיס כמו שהוא צבורי פירות וציבורי מעות.